

Karaburun Bilim Kongresi'ndeki tartışmalara dair

Devrimci Marksizm Yayın Kurulu

Devrimci Marksizm dergisi olarak, 31 Ağustos-3 Eylül 2024 tarihlerinde gerçekleşen 18. Karaburun Bilim Kongresi'nde düzenlediğimiz “Faşizm, Ön-Faşizm ve Siyonizm” oturumunun başlangıcında, kongrenin örgütleyicileri arasında yaşanan krizin sonucu olarak yayınlanan deklarasyona dair görüşlerimizi ifade ettiğimiz bir metni kongre katılımcıları ile paylaştık. Kongre düzenleme kurulunun kamuoyuna yapmış olduğu açıklamanın, kişisel tartışmaların ötesinde, kongrenin geleceğine ve Marksistler arasındaki tartışmaların usulüne dair tehlikeli bir yönelimi temsil ettiğini düşündüğümüzü dile getiren ve oturum yöneticisi, Devrimci Marksizm Kolektifi mensubu yoldaşımız Armağan Tulunay tarafından okunan bu açıklamamızı, kongrede bizzat bulunamayan dostlarımıza da ulaşması amacıyla daha önce internet sitemizde yayınlamıştık. Aynı açıklamayı dergimizin okurları için aşağıda tekrar yayınlıyoruz.

Değerli arkadaşlar,

Oturumu açarken, *Devrimci Marksizm* dergisi adına, Karaburun Bilim Kongresi Düzenleme Kurulu'nda son dönemlerde yaşanan ve bir üyenin ihracı, diğer bazılarıyla yol ayrımı ile sonuçlanan tartışmaya ilişkin bazı görüşlerimizi aktarmak istiyorum. Düzenleme Kurulu'nun iç işleyişine dair konulara şimdilik girmiyoruz. Bizim açımızdan şu an önemli olan, bu tartışmanın sonucu olarak Düzenleme

Kurulu’nda kalanların yayınladığı ve Marksizmin feminizme ve kendisini LGBTİ+ olarak adlandıran topluluklara ilişkin tutumu konusunda kurallar getiren deklarasyondur. Bu deklarasyonda Düzenleme Kurulu, Marksistlerin toplumsal mücadeleler içinde yer alan bu iki akıma karşı nasıl tavır alması gerektiği konusunda kurallar getiriyor. Bu deklarasyondan kısa bir pasaj okuyalım:

Uzun tartışmaların sonunda; feminizmi küçümseyen veya anti-feminist ve LGBTİ+ karşıtı görüşleri savunan, bu görüşleri savunmayı doğal karşılayan, hatta bu görüşlerin ifade edilmesine ses çıkarmayan veya bu görüşlerin dile getirilmesini Düzenleme Kurulu’nda bir ayrışma gerekçesi olarak görmeyen yaklaşımla aramıza bariz ve kesin bir ayırım koyduk.

Metin ayrıca “feminizm ve LGBTİ+ hareketinin en temel varoluş ve mücadele ilkelerine karşı çıkan kimi görüşler”i karşısına alıyor ve “feminizmin ve LGBTİ+ hareketinin tüm kazanımlarının Düzenleme Kurulu’na rehberlik ettiğini” vurguluyor.

Düzenleme Kurulu’nun iç anlaşmazlıklarından farklı olarak bu önermelerin, bugüne kadar diğer faaliyetlerinin izin verdiği ölçüde Karaburun’a katılmaya çalışmış bir akım olarak *Devrimci Marksizm* dergisini (ve bizce Karaburun Kongresi’nin bütün katılımcılarını) ilgilendirdiği kanısındayız. Şayet Düzenleme Kurulu, feminizmin ve LGBTİ+ hareketinin “tüm kazanımları”na saygı gösterilmesi, eleştirilmemesi, hatta bu eleştiriler dile getirildiğinde buna müdahale edilmesi gerektiğini düşünüyorsa bu, doğal olarak, katılımcılardan da benzer beklentilerinin olduğunu gösterir. Düzenleme Kurulu’nun, Kongrede bu doğrultuda verilecek bildirimlere, yapılacak konuşmalara yasak koyma yetkisinin olduğunu ima eder. O zaman iş Düzenleme Kurulu’nun iç işleyiş ilkeleri konusundaki tartışmanın ötesine taşarak Marksist bir tartışmanın genel kuralları haline gelir. Düzenleme Kurulu çok vahim olasılıklar doğuran bu tür bir içtihadın kapısını açmıştır.

Ben burada konuşmayı uzatmamak için örneklerimi sadece feminizme ilişkin olarak vereceğim. Yukarıda aktardığım noktalara yaslanarak sormak isterim: Düzenleme Kurulu, “feminizmin tüm kazanımları”ndan ne anlıyor? Dünya çapında 30 yılı aşkın süredir feministler arasında çok sert tartışmalar yaşanıyor. Örneğin iki Marksist feminist (Michèle Barrett ve Anne Phillips) bu tartışmaların özünü şöyle izah ediyor:

Çağdaş batı feminizminin kurucu ilkeleri, daha önceki ortak varsayımların ve sorgulanmayan ortodoksilerin neredeyse tarihe havale edilmesiyle birlikte dramatik bir meydan okumaya maruz kalmıştır. Bu değişimler bir ‘paradigma kayması’ düzeyinde olmuş, bu süreçte sonuçlardan ziyade varsayımlar radikal biçimde tadilata uğramıştır.

Bu meydan okuma, bu paradigma kayması, bugünün en önde gelen feminist teorisyenleri arasındaki tartışmaları konu alan kitaplar yayınlanmasıyla sonuçlanmıştır. Metis Yayınları’nın işin özünü ifade etmek için başlığını *Çatışan Feminizmler* olarak koyduğu ve yazarları arasında Seyla Benhabib ile Judith Butler’ın öne çıktığı kitap bunun çarpıcı bir örneğidir. Bu kitap yayımlanalı neredeyse 30 yıl, Türkçeye çevrileli 15 yıldan fazla oluyor. Yani kimsenin sözünü ettiğimiz büyük yarılmadan

haberdar olmaması mümkün değildir. Hele kendilerini feminizmin saflarında görenlerin hiç.

Bu büyük dönüşüm berrak biçimde dile getirilmelidir: Dünya çapında feminizm üzerine 30 yıldır büyüyen bir *postmodernist hegemonya* kurulmuştur. Bunun başını da “queer” teorisinin mucidi Judith Butler çekiyor.

Şimdi bizim burada tartışmakta olduğumuz konu açısından Düzenleme Kurulu “feminizmin *tüm* kazanımları” derken, buna, postmodernizmin hegemonik etkisi altında yazılan çizilen her şeyi savunmak dâhil midir? Eğer öyleyse Düzenleme Kurulu'nun açıklaması, postmodernizmin feminist kanadının iddialarına saygı gösterilmesinin ötesinde bunların rehber edinildiğini göstermektedir!

Devrimci Marksizm olarak biz postmodernizme ne biat ederiz ne saygı gösteririz! Postmodernizm, Marksizmin düşmanı bir düşünce akımıdır. İşçi sınıfı ve emekçilere bütünüyle sırtını dönmüş bir akımdır. Biz Judith Butler'ın felsefi anlamda idealist, toplumsal kurtuluş/özgürleşme mücadeleleri bakımından bozguncu dünya görüşüne saygı göstermek bir yana onunla mücadeleyi elzem görürüz. Bu mücadele çerçevesinde retorik sanatının bütün araçlarını kullanmaktan da geri durmayız. Teşhir etmek gerekiyorsa teşhir ederiz, ironi yapmak gerekiyorsa ironi yaparız, alay etmek gerekiyorsa alay ederiz.

Judith Butler'ın felsefesinin nasıl bir bozgunculuk ve umutsuzluk reçetesi oluşturduğunu görmek isteyen bize inanmak zorunda değil. Ünlü Amerikalı feminist filozof Martha Nussbaum'un *Devrimci Marksizm*'in 50. postmodernizm/post-Marksizm özel sayısında yayınlanmış olan “Parodi Profesörü: Judith Butler'ın Havalı Bozgunculuğu” başlıklı makalesinde, postmodernizmin bilim karşıtı evreninde kaybolmamış herkesin göreceği netlikle, Butler'ı düşünsel ve pratik açıdan nasıl “bitirdiğini” okumak mümkün.

Bize gelince, postmodernizmi ve kimlikçiliği sonuna kadar reddeden ama kadınların kurtuluşu davasını sonuna kadar savunan bir gelenekten geliyoruz. Binlerce yıldır ezilen kadın cinsinin sosyalist dünya devriminde proletaryanın değişmez müttefiklerinden olduğunu, kadının özgürleşmediği bir toplumun genel anlamda kurtuluşa doğru yürümesinin mümkün olmadığını savunuyor, erkek egemenliğine karşı mücadelede ve işçi sınıfı içinde yaptığımız bütün çalışmalarda emekçi kadınların en öne çıkmasının önemini daima, ısrarla, yorulmaksızın tekrarlıyoruz. Çünkü kadınların kurtuluşunun, gerçekten eşit ve özgür olacakları bir toplumun kuruluşunun ancak bu temelde mümkün olduğuna inanıyoruz. Kadınların kurtuluşu davasına Marksist yaklaşımın ve bu zamana kadarki sosyalist inşa deneyimlerinin derslerinin gereği budur. Ancak kadınların kurtuluşu davasına yaklaşım anlamında feminizm ile Marksizmin ilişkisi her zaman sorunlu olmuştur; bugün, Marksizmin prestijinin 1848'den beri en düşük olduğu dönemde daha da sorunludur. Bu ideolojik-politik ortam, işçi sınıfı karşıtı görüşlere daha fazla zemin oluştururken, Marksistlerin postmodernist bir feminizme açık çek vererek bu eğilimleri bilerek ya da istemeden desteklemesi yanlıştır.

Karaburun, en çok düzenleyicilerinin sebatkâr çabaları sonucunda Türkiye sosyalizminin önemli bir tartışma platformu hâline gelmiştir. Düzenleme Kurulu'nun yaptığı açıklamalarla, bu platforma hak etmediği kısıtlamalar getirmesini doğru bulmuyoruz. Düzenleme Kurulu'nu, bu hatadan dönmeye, Marksizmi kendi doğa-

Devrimci Marksizm 58-59

sına aykırı ideolojik bir cendereye sokma sonucunu yaratacak formülasyonlardan vazgeçmeye, Karaburun'u yeniden bütün Marksistlerin özgürce tartıştığı bir ortam haline getirmeye çağırıyoruz. Bu doğrultuda Düzenleme Kurulu'nun 21 Haziran'da yayınladığı "Kamuoyuna" başlıklı metni geri çekmesi ve bu hatalı yaklaşımı daha da sert bir kodifikasyona kapı açacak biçimde bir "tutum belgesi" ile taçlandırmaktan vazgeçmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Karaburun, Marksizmin kendisinin bile yerilebildiği bir tartışma özgürlüğü ortamında doğdu. Marksizme yapılanın postmodernizme yapılamayacağını savunmak büyük bir geri gidiş olur.